

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLOMOC

Ústav právních nauk

Petra Gabzdylová

**Ochrana spotřebitele se zaměřením na bezpečnost, kvalitu
a kontrolu hraček**
Consumer protection in respect of safety, quality and inspection
of toy products

Bakalářská práce

Vedoucí práce: JUDr. Blanka Tomančáková, Ph.D., LL.M.

Olomouc 2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

Olomouc

vlastnoruční podpis

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí své bakalářské práce, JUDr. Blance Tomančákové, Ph.D., LL.M., za pomoc a veškerý čas, který mi věnovala.

OBSAH

ÚVOD	6
1 HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY SPOTŘEBITELE.....	7
1.1 Ochrana spotřebitele - U.S.A. a OSN	9
1.2 Ochrana spotřebitele - ES/EU.....	10
2 VYMEZENÍ OCHRANY SPOTŘEBITELE	13
3 OCHRANA SPOTŘEBITELE - POJMY.....	14
3.1 Kdo je spotřebitelem.....	14
3.2 Co je výrobkem a co službou.....	15
3.3 Kdo je prodávajícím.....	15
4 SOUKROMOPRÁVNÍ OCHRANA SPOTŘEBITELE	16
4.1 Spotřebitelské smlouvy.....	16
5 VEŘEJNOPRÁVNÍ OCHRANA SPOTŘEBITELE	18
5.1 Povinnosti při prodeji výrobků a poskytování služeb.....	18
5.2 Další povinnosti při prodeji výrobků a poskytování služeb	21
6 DOZOR NAD OCHRANOU SPOTŘEBITELE.....	22
6.1 Další státní dozorové orgány	23
6.2 Další nestátní dozorové orgány.....	24
6.2.1 Sdružení českých spotřebitelů	24
6.2.2 Sdružení obrany spotřebitelů (SOS)	25
6.2.3 Občanské sdružení spotřebitelů TEST	25
6.2.4 Spotřebitel.cz	25
6.2.5 Asociace občanských poraden (AOP)	26
6.2.6 Sdružení pro hračku a hru.....	26
7 HRAČKY.....	27
8 ZNAČKY A SPOTŘEBITEL.....	29
8.1 Označení CE	29
8.2 Jiná označení hraček	30
8.2.1 Bezpečná a kvalitní hračka	30
8.2.2 Bezpečné hračky	31
9 NEBEZPEČNÉ HRAČKY	32
10 BEZPEČNOSTNÍ POŽADAVKY	33

11	INFORMAČNÍ SYSTÉM RAPEX	35
	ZÁVĚR	36
	ANOTACE	37
	LITERATURA A PRAMENY	38
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	42
	SEZNAM PŘÍLOH.....	43
	PŘÍLOHY	44

ÚVOD

Ochrana spotřebitele byla zajišťována již v minulosti různými pravidly nebo zákony a v současné době tomu není jinak. Je zapotřebí této problematice věnovat zvýšenou pozornost a vytvářet stabilní postavení mezi účastníky trhu.

Člověk se může stát spotřebitelem v České republice i v Evropské unie. Česká republika vytvořila celou řadu právních norem, které upravují nejrůznější oblasti ochrany spotřebitele. Evropská unie se touto problematikou rovněž zabývá. Snaží se ji harmonizovat, a proto vydává směrnice, které jsou společné pro všechny členské státy.

Každý z nás se již nacházel v pozici spotřebitele a to při nákupu zboží či užívání služeb. Z této pozice vyplývají určitá spotřebitelská práva, která nám mají do jisté míry zajistit ochranu před možným nepoctivým jednáním ze strany podnikatelů. Samotné zákony na to však nestačí. Spotřebitel musí znát zejména svá práva. Právě to bývá největším problémem. I přesto, že zákon na danou problematiku existuje, jeho neznalost může způsobit nevýhodné postavení spotřebitele.

Jednotlivé kapitoly seznamují čtenáře s historickým vývojem ochrany spotřebitele, snaží se mu definovat základní pojmy spojené s touto problematikou a zejména poukazují na práva a povinnosti vyplývající z oblasti veřejnoprávní i soukromoprávní. Jen informovaný spotřebitel má totiž možnost domáhat se svých práv.

Je rovněž zapotřebí, aby existovaly orgány, které budou mít pravomoc zasahovat do oblasti ochrany spotřebitele a tímto zásahem tak zajišťovat dodržování práv a povinností, které vyplývají z řady právních předpisů. V České republice se jedná o státní či nestátní dozorové orgány, o kterých je rovněž v této práci zmínka.

Další část práce je věnována hračkám. Hračky jsou vyráběny pro děti, a proto by měla být zajištěna jejich stoprocentní bezpečnost, ale vždy tomu tak není. Kapitoly a podkapitoly se snaží informovat čtenáře o nebezpečných hračkách, bezpečnostních požadavcích na hračky a možná označení hraček. V rámci České republiky a Evropské unie hraje důležitou roli informační systém RAPEX, o kterém je rovněž zmínka v jedné z kapitol. V práci jsou obsažené přílohy, kde jsou zobrazeny symboly značek vyskytujících se na hračkách a nebezpečné hračky, se kterými se mohl spotřebitel setkat před jejich stažením z trhu.

1 HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY SPOTŘEBITELE

Prvky ochrany spotřebitele můžeme zaznamenat již v minulosti a to v obchodě. Hlavní prioritou ochrany spotřebitele se stal obchod, který byl důležitý pro růst bohatství a rozmach celého státu. Již tehdy se lidé snažili zabránit omezujícím praktikám výrobců a obchodníků a to prostřednictvím norem, které měly spíše chránit veřejný zájem, než spotřebitele samotného.

Velké pokroky v obchodu nastaly již před 4000 lety. Například v jižní oblasti Mezopotámie, kde vládl Babylonské říši panovník Chamurappi, došlo k vydání zákoníku, který upravoval nejrůznější oblasti života, včetně obchodu.

Základem mnoha právních kodifikací se však stalo Římské právo, které bylo rozpracováno do nejmenších detailů, např. Zákon dvanácti desek. Jedná se o velmi stručný text, který však v sobě obsahoval zásady rovnosti občanů, nedotknutelnosti majetku a dědictví v mužské linii.

K nejstaršímu rozvoji ochrany spotřebitele na území Evropy docházelo zejména v souvislosti s tvorbou a rozvojem měst, tedy ve 13. - 14. století. Na počátku 14. století začaly také existovat cechy. Šlo o sdružení měšťanů vykonávající určitou živnost. Tato sdružení sloužila zejména jako ochrana proti konkurenci, ale také dohlížela na kvalitu prodáváného zboží.

V roce 1534 bylo z různých nálezů městské rady, z Římského práva a z úvah či pouček sestaveno „Právo městské“, které se dočkalo vydání v roce 1579 pod názvem „Práva městská Království českého“. Autorem této kodifikace byl Pavel Kristián z Kolína a jednalo se o normu, která v podstatě upravovala veškerý život obyvatel ve městě, jeho správu a také soudnictví. V roce 1581 pak Pavel Kristián z Kolína vydal „Krátkou sumu“, ve které podal výklad jednotlivých ustanovení.

V roce 1811 byl vydán „Všeobecný zákoník občanský“ (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch – zkratka ABGB), který platil na našem území až do konce roku 1951. Zákoník upravoval práva a povinnosti smluvních stran smlouvy tržové, smlouvy směnné, smlouvy o dílo apod.

V roce 1859, byl vydán tzv. „Živnostenský zákon“, který formálně zavedl volnost ve výrobě či odbytu. Zároveň upravoval prvky chránící práva zákazníků např. informační povinnost, povinnost označování provozoven, sankční oprávnění apod.

Zákon byl dokonce převzat Československým státem a definitivně byl zrušen až 31. prosince 1965, kdy byla soukromoprávní ochrana spotřebitele zajištěna občanským zákoníkem.

Nejen k ochraně spotřebitele přispívala řada dalších norem, např. zákon o výprodejích, zákon o obchodu s máslem, sýrem, přepuštěným máslem a vepřovým sádlem a jejich náhražkami, zákon o obchodu s potravinami a některými předměty užitečnými, zákon o ochraně odběratelů od klamání v obchodě o jakosti a způsobu výroby zboží, zákon proti nekalé soutěži, zákon o vnitřním obchodě apod.¹

Od počátku 90. let minulého století se začal vytvářet moderní právní systém, včetně práva na ochranu spotřebitele, který vycházel z české legislativy a byl také ovlivněn světovými a evropskými zákony.

Za významný den pro ochranu spotřebitele v České republice (dále jen ČR) se považuje 16. prosinec 1992, kdy byl přijat zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Kromě tohoto zákona existuje řada dalších norem upravující ochranu spotřebitele ve veřejnoprávní oblasti. Jedná se např. o zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákoník aj. Ochrana spotřebitele je však také řešena v oblasti soukromoprávní např. zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník nebo zákon č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku apod. V roce 1993 byla podepsána Evropská dohoda zakládající přidružení mezi ČR na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé, která vstoupila v platnost 1. února 1995, do té doby se vzájemné vztahy řídily Prozatímní dohodou.

Dne 17. ledna 1996 ČR oficiálně podala žádost o vstup do Evropské unie (dále jen EU) a 1. května 2004 do EU vstoupila. Muselo tak dojít ke sladění legislativ ČR s platnými principy v rámci EU. Přijetí nových zákonů či novel týkajících se ochrany spotřebitele musí odpovídat normám EU.

¹ Srov. KLABUSAYOVÁ, N., *Principy a trendy ochrany spotřebitele*, s. 7-8.

1.1 Ochrana spotřebitele - U.S.A. a OSN

V roce 1983 byl vyhlášen Světový den spotřebitelských práv, na základě dřívějšího vyhlášení teze spotřebitelských práv a to dne 15. března 1962 americkým prezidentem Johnem Fitzgeraldem Kennedym. Jednalo se o právo na bezpečnost výrobku, právo na informace, právo na výběr zboží, právo být vyslyšen a právo na spotřebitelskou výchovu.

Další americký prezident Lyndon Johnson pokračoval v činnosti Kennedyho a vyhlásil právo na spotřebitelskou výchovu, které bylo Mezinárodní organizací spotřebitelů doplněno o další tři práva (právo na uspokojování základních potřeb, právo na náhradu škody a právo na zdravé životní prostředí).²

V 80. letech minulého století dále vznikly zásady a cíle v oblasti ochrany spotřebitele, které jsou definovány v mezinárodně platné Směrnici na ochranu spotřebitelů č. 39/248 vydanou Valným shromážděním OSN dne 9. dubna 1985.

„Cílem směrnice na ochranu spotřebitele byla:

- a) ochrana zdraví a bezpečnosti spotřebitelů,
- b) podpora ekonomických zájmů a přístupu spotřebitelů k informacím,
- c) svoboda pro vytváření spotřebitelských skupin a možnosti jejich prezentace a názorů,
- d) tvoření efektivního systému náhrady škod a výchovy spotřebitelů.“³

Hlavními zásadami je uplatňování, posilování a rozvíjení silné politiky ochrany spotřebitele, která musí zahrnovat:

- a) ochranu spotřebitele před ohrožením zdraví a bezpečnosti,
- b) podporu a ochranu ekonomických zájmů spotřebitele,
- c) normy pro bezpečnost a jakost spotřebního zboží,
- d) systémy distribuce,
- e) opatření umožňující spotřebitelům řešení stížností,
- f) programy vzdělávání a informací,
- g) opatření pro specifické oblasti.

² Srov. KLABUSAYOVÁ, *Principy a trendy ochrany spotřebitele*, s. 9-10.

³ Tamtéž, s. 11.

1.2 Ochrana spotřebitele - ES/EU

Vše začalo v Paříži 18. dubna 1951, kdy šest zemí (Francie, Německo, Itálie, Belgie, Lucembursko a Nizozemsko) podepsalo Smlouvu Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), která nabyla účinnosti 25. července 1952. Smlouva měla časovou působnost a to 50 let, tudíž k jejímu zániku došlo v červenci 2002. Otázka ochrany spotřebitele v té době ještě řešena nebyla. Členské státy se spíše zaměřily na stránku hospodářskou (těžba uhlí a výroba oceli).

Dne 25. března 1957 členské státy podepsaly tzv. Římské smlouvy zakládající Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství pro atomovou energii (EURATOM). Smlouvy byly postupně rozšiřovány a doplňovány. V roce 1968 nabývá platnosti smlouva, která slučuje všechny tři organizace a dochází tak ke vzniku jednotné organizace Evropských společenství (dále jen ES). O ochraně spotřebitele však opět nebyly žádné zmínky.

Až v 70. letech minulého století se koná summit v Paříži, kde se postupně začíná otvírat tato problematika a začíná se zdůrazňovat potřeba ochrany spotřebitele. Dne 14. dubna 1975 zpracovala Evropská komise Předběžný program EHS o ochraně spotřebitele a informační politice. Tento dokument se stal pilířem spotřebitelské legislativy ES a bylo v něm zahrnuto pět základních práv. Jedná se o právo:

- a) na ochranu zdraví a bezpečnosti spotřebitele,
- b) na ochranu ekonomických zájmů spotřebitele,
- c) na náhradu za utrpěnou škodu,
- d) na informace a vzdělání,
- e) na zastupování.

V dalších letech ES přijalo právní úpravy a to např. v oblasti bezpečnosti výrobků, označování potravin, klamavé reklamy a podomního prodeje.

V roce 1986 byl podepsán Jednotný evropský akt, který byl první velkou revizí Římských smluv. Vyjadřuje přechod společného trhu na jednotný vnitřní trh - trh s volným pohybem zboží, osob, služeb a kapitálu, který musí vzniknout do 31. prosince 1992. Akt začal poprvé, avšak nepřesně, definovat pojem spotřebitel, ale spotřebitelskou politikou se v podstatě nezabýval. V únoru 1992 byla podepsána Smlouva o Evropské unii neboli tzv. Maastrichtská smlouva, která nabyla účinnosti 1. listopadu 1993. Je významná v tom, že mění název ES na Evropskou unii.

V Maastrichtské smlouvě, konkrétně v článku 153 (dříve článek 129a), se objevuje právní rámec pro spotřebitelskou politiku. Tento článek byl dále upravován na základě Amsterdamské smlouvy, která nabyla účinnosti v květnu 1999.

V článku 153 Amsterdamské smlouvy je dáno, že: „na podporu zájmů spotřebitelů a k zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele přispívá Společenství k ochraně zdraví, bezpečnosti a hospodářských zájmů spotřebitelů, stejně jako k podpoře jejich práva na informace, osvětu a sdružování se k ochraně svých zájmů.“⁴ V odstavci druhém tohoto článku je pak zakotveno, že: „požadavky ochrany spotřebitele je třeba respektovat při stanovení a provádění jiných politik a činností Společenství.“⁵ Amsterdamská smlouva pevně zakotvuje problematiku ochrany spotřebitele. V březnu 2002 nabyla účinnosti Smlouva z Nice, která však tehdejší úpravu ochrany spotřebitele nijak neovlivnila.

V 90. letech minulého století byly pravidelně přijímány tzv. akční programy EU, které se určitým způsobem dotýkaly spotřebitelské politiky. Hlavním cílem bylo dosáhnout rovnováhy mezi spotřebiteli a dodavateli. V roce 1999 byl přijat Radou Akční plán spotřebitelské politiky na léta 1999 – 2001, který řešil otázky:

- a) reprezentace a vzdělávání spotřebitelů,
- b) zdraví a bezpečnost spotřebitelů,
- c) ekonomické zájmy spotřebitelů.⁶

„V roce 2002 vzniká první Strategie spotřebitelské politiky na léta 2002 - 2006, jež je zaměřena na:

- a) vyšší společnou úroveň ochrany spotřebitelů,
- b) účinné vynucování pravidel ochrany spotřebitelů,
- c) zapojení spotřebitelských organizací do politik EU.“⁷

Tento program měl spotřebiteli zajistit účinnější prosazování svých práv.

V současnosti je daná Strategie spotřebitelské politiky na léta 2007 - 2013, publikována jako rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1926/2006/ES. Hlavními vizemi tohoto plánu je dosáhnout v roce 2013 plné důvěry spotřebitelů EU

⁴ Čl. 153/ex-čl. 129a odst. 1 *Amsterdamské smlouvy*.

⁵ Čl. 153/ex.-čl. 129a odst. 2, *Amsterdamské smlouvy*.

⁶ Srov. KLABUSAYOVÁ, N., *Principy a trendy ochrany spotřebitele*, s. 13-18.

⁷ MATUSIKOVÁ, L., *Ochrana zájmů spotřebitele: distanční studijní opora*, s. 62.

ve vnitřním trhu a zároveň získat plně důvěru maloobchodů, které se nebudou muset obávat prodeje na celém území EU. K splnění těchto vizí mají přispět tři cíle:

- 1) posilování postavení spotřebitelů v EU,
- 2) zvyšování blahobytu spotřebitelů v EU (z hlediska cen, výběru, kvality, bezpečnosti apod.),
- 3) chránění spotřebitele před riziky a hrozbami, s nimiž si sami neporadí.⁸

⁸ Srov. KNOBLOCHOVÁ, V., *Strategie na ochranu spotřebitele přijímané ve Společenství od Předběžného programu v r. 1972 do právě schváleného programu na léta 2007 - 2013. Prioritní oblasti strategií* [online], dostupné z WWW: <http://www.mpo.cz/dokument3287.html>.

2 VYMEZENÍ OCHRANY SPOTŘEBITELE

Spotřebitel může mít relativně slabší postavení na spotřebním trhu, které bývá způsobeno nerovností mezi spotřebitelem a prodávajícím. Hlavním úkolem ochrany spotřebitele je chránit spotřebitele v tomto konkurenčním prostředí a vytvořit tak větší stabilitu mezi účastníky trhu. Z tohoto důvodu se utvářejí právní normy, které představují jakýsi systém právní ochrany spotřebitele. Jedná se o normy stanovující a upravující například poctivost prodeje, zákaz klamání spotřebitele, zákaz diskriminace spotřebitele, informační povinnost, zákaz nabídky a prodeje nebezpečných výrobků, podmínky reklamací atd.

„Spotřebitel by rovněž neměl být vystavován skrytým rizikům vyplývajících ze zdraví ohrožujícího zboží a služeb nebo z nečestného jednání prodejců a měl by mít snadný přístup k nápravným opatřením v případě, že tržní systém selže. V neposlední řadě by se měl podílet na formulování zásad obecné národní spotřebitelské politiky.“⁹

Spotřebiteli je tedy ochrana poskytována zejména prostřednictvím práv, kterých si však musí být vědom. Spotřebitel zpravidla nemá dostatečné množství informací a znalostí k tomu, aby se mohl kvalifikovaně rozhodnout o koupi a zvážit případné důsledky této koupě. Dalším neméně důležitým úkolem ochrany spotřebitele je tedy poskytnout spotřebiteli dostatečné množství zdrojů a informací o jeho právech, vlastnostech výrobků a možnostech, co nejlépe a nejvýhodněji uspokojit své potřeby na spotřebním trhu.

K cílům ochrany spotřebitele zejména patří chránit spotřebitele před nekalými praktikami prodejců, zajišťovat mezinárodní ochranu a spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele, zlepšovat informovanost spotřebitelů, podpořit rozvoj tržních podmínek, zajistit, aby podnikatelé sami zvyšovali ochranu svých zákazníků a podpořit rozvoj občanské spotřebitelské iniciativy.¹⁰

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že ochranu spotřebitele můžeme chápat jako snahu o vytváření takového prostředí, které vyrovnává postavení spotřebitelů ve vztahu k jiným ekonomickým subjektům.

⁹ TOMANČÁKOVÁ, B., *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*, s. 11.

¹⁰ Srov. HOROVÁ, O., *Ochrana spotřebitele po vstupu do Evropské unie*, s. 19.

3 OCHRANA SPOTŘEBITELE - POJMY

3.1 Kdo je spotřebitelem

Za spotřebitele můžeme považovat každou fyzickou či právnickou osobu, která nakupuje výrobky nebo užívá služby. Téměř denně uzavírá řadu smluvních vztahů. Mezi ty nejčastější patří smlouva o přepravě, kupní smlouva, smlouva o dílo apod. Spotřebitel se tak stává součástí trhu. Má právo svobodně, bez důvodně a bez nátlaku se rozhodnout, zda koupí skuteční či nikoli. V případě, že ke koupí přistoupí, snaží se zpravidla uzavřít, co nejvýhodnější obchod a zároveň uspokojit veškeré své potřeby, se kterými na trh přišel.

Pro spotřebitele je také charakteristické, že nakupuje výrobky a užívá služby za jiným účelem než je podnikání. To znamená, že nejen fyzická, ale i právnická osoba je konečným uživatelem výrobku či služby a smlouvu neuzavírá v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti. Výrobek či služba spotřebiteli zpravidla slouží k osobní spotřebě.

Pojem spotřebitel nám v českém právním řádu definuje hned několik právních předpisů. Základní definice jsou uvedeny v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ochraně spotřebitele) a v zákoně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen občanský zákoník). Dle první definice se rozumí spotřebitelem fyzická nebo právnická osoba, která nakupuje výrobky nebo užívá služby pro jiný účel než podnikání s těmito výrobky nebo službami. Podle občanského zákoníku je spotřebitelem osoba, která v případě uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti.¹¹

Vzhledem k předchozímu vymezení pojmu spotřebitel souhlasím s tím, že: „spotřebitel je vedle podnikatelů dalším účastníkem trhu, je subjektem vznikajících právních vztahů a zároveň je i možným objektem nepoctivého jednání ze strany podnikatelů. Spotřebitele chápeme jako subjekt, který spotřebovává, užívá, konzumuje zakoupené zboží.“¹²

¹¹ Srov. § 2 odst. 1 písm. a) zák. o ochr. spotř. a § 52 odst. 3 obč. zák.

¹² HOROVÁ, O., *Ochrana spotřebitele po vstupu do Evropské unie*, s. 7.

3.2 Co je výrobkem a co službou

Výrobkem se dle zákona o ochraně spotřebitele rozumí: „věc nebo jiné hodnoty určené k nabídce spotřebiteli, které mohou být předmětem právního vztahu.“¹³ Služba je dle tohoto zákona definována jako: „jakákoliv podnikatelská činnost, která je určena k nabídce spotřebiteli, s výjimkou činností upravených zvláštními zákony.“¹⁴

Za výrobek a službu lze na trhu považovat cokoli, co je možno na něm nabízet k prodeji, co může sloužit ke spotřebě a uspokojit přání a potřeby spotřebitelů. Domnívám se, že především výrobky a služby ovlivňují vývoj a dosavadní hospodářské postavení firmy na trhu. Díky některým výrobkům mohou podnikatelé dosahovat až překvapivě kladných výsledků ve svém podnikání, naopak špatně zvolené výrobky mohou přinést značné riziko pro firmu prodávajícího.

3.3 Kdo je prodávajícím

Proávajícím může být fyzická i právnická osoba, která provádí podnikatelskou činnost a je zapsaná buď v obchodním rejstříku nebo na živnostenském úřadě (podniká na základě živnostenského nebo jiného oprávnění). Prodejce nabízí a prodává zboží zejména za účelem dosáhnout zisku. Zisku však může dosáhnout pomocí svých schopností a svého postavení na trhu. Cenu prodávajícího zboží a nabízených služeb obvykle prodávající přizpůsobuje konkurenci.

Proávajícím se dle zákona o ochraně spotřebitele rozumí: „podnikatel, který spotřebiteli prodává výrobky nebo poskytuje služby. Proávajícím se pro účely tohoto zákona rozumí i fyzická osoba, která prodává spotřebiteli rostlinné a živočišné výrobky z vlastní drobné pěstitelské nebo chovatelské činnosti anebo lesní plodiny.“¹⁵

¹³ § 2 odst. 1 písm. f) zák. o ochr. spotř.

¹⁴ § 2 odst. 1 písm. j) zák. o ochr. spotř.

¹⁵ § 2 odst. 1 písm. b) a § 2 odst. 2 zák. o ochr. spotř.

4 SOUKROMOPRÁVNÍ OCHRANA SPOTŘEBITELE

Do soukromoprávní ochrany spotřebitele zahrnujeme především ustanovení spotřebitelských smluv a další ustanovení týkající se úpravy jednotlivých smluvních typů, která mají právní základ v občanském zákoníku.

V soukromém právu aplikujeme zásadu rovnosti všech subjektů právního vztahu. Cílem soukromého práva je zachování rovnováhy mezi subjekty. Myslím si, že tento cíl je velmi důležitý, protože spotřebitel by měl mít stejná práva jako prodávající. Ve skutečnosti existují případy, kdy spotřebitel zaujímá relativně nevýhodné postavení vůči prodávajícímu. Jedním z případů může být situace, kdy prodávající nabízí spotřebiteli uzavření kupní smlouvy, která je ovlivněna obchodními praktikami prodávajícího. Spotřebitel, který je omámen nadhodnotnými propagacemi a iluzemi o daném výrobě či službě, nakonec podlehe nabídce prodávajícího a uzavře kupní smlouvu, která pro něj přináší velmi nevýhodné podmínky. Takové situaci je třeba předcházet a spotřebiteli poskytnout ochranu, která vyrovná postavení mezi ním a prodávajícím.

Typickým orgánem, který řeší soukromoprávní spory a chrání tak spotřebitele v soukromoprávní úpravě je soud. Pro ochranu je však nezbytné, aby subjekt sám chtěl a sám se domáhal nápravy svého práva, které bylo poškozeno.¹⁶

4.1 Spotřebitelské smlouvy

Spotřebitelské smlouvy jsou upraveny v občanském zákoníku, který byl novelizován zákonem č. 367/2000 Sb., kterým se mění občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další předpisy „Tento právní předpis novelizuje občanský zákoník, a to tak, že do něj implementuje tyto směrnice Evropských společenství:

- a) směrnice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmínkách ve spotřebitelských smlouvách,

¹⁶ Srov. VEBER, J., SRPOVÁ, J., a kol., *Podnikání malé a střední firmy*, s. 233.

- b) směrnice Rady č. 85/577/EHS o ochraně spotřebitele při smlouvách sjednaných mimo obchodní provozovnu,
- c) směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 97/7/ES o ochraně spotřebitele z hlediska smluv sjednaných na dálku (tzv. „distanční smlouvy“).¹⁷

Mezi nejčastěji používané typy spotřebitelských smluv patří smlouvy, které jsou převážně upraveny v občanském zákoníku a jedná se např. o smlouvy kupní, smlouvy o dílo, smlouvy o ubytování, smlouvy o přepravě osob či nákladu, smlouvy o nájmu, cestovní smlouva a další. Za spotřebitelské smlouvy jsou považovány takové smlouvy, kde na jedné straně vystupuje spotřebitel a na straně druhé dodavatel. Dodavatelem se dle občanského zákoníku rozumí: „osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti.“¹⁸ Za spotřebitele považujeme osobu definovanou dle občanského zákoníku.

K spotřebitelským smlouvám rovněž patří smlouvy sjednané na dálku (tzv. distanční smlouvy), smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku, smlouvy uzavřené mimo prodejní prostory a smlouvy o užívání budovy nebo její části na časový úsek. Všechny typy těchto smluv jsou upraveny v občanském zákoníku a to v hlavě páté, konkrétně v ust. §51a až §65. Prostřednictvím těchto paragrafů se může spotřebitel informovat o tom, co se pod pojmem těchto smluv skrývá, jaké informace musí být spotřebiteli poskytnuty před nebo při uzavření smlouvy, jaké povinnosti s uzavřením smlouvy vyplývají prodávajícímu, ale také jaké práva a povinnosti má samotný spotřebitel, včetně práva na odstoupení od smlouvy.

Spotřebitelské smlouvy mohou mít formu ústní či písemnou. Výjimku tvoří pouze případy, kdy je pro určitý typ smlouvy vyžadována určitá forma, ať již zákonem nebo dohodou stran. „Smluvní ujednání spotřebitelských smluv se nemohou odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele. Spotřebitel se zejména nemůže vzdát práv, které mu zákon poskytuje, nebo jinak zhoršit své smluvní postavení. Spotřebitelské smlouvy nesmějí obsahovat ujednání, která v rozporu s požadavkem dobré víry znamenají k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran.“¹⁹

¹⁷ HULVA, T., *Právo ochrany spotřebitele pro neprávniky*, s. 118.

¹⁸ § 52 odst. 2 obč. zák.

¹⁹ § 55 odst. 1 a § 56 odst. 1 obč. zák.

5 VEŘEJNOPRÁVNÍ OCHRANA SPOTŘEBITELE

Veřejnoprávní ochrana má obecný charakter. Veřejnoprávní ochrana spotřebitele je tudíž prováděna orgány veřejné moci a poškozený spotřebitel se nemůže touto cestou domáhat nápravy způsobené újmy, což můžeme považovat za nevýhodu. K správnému řízení zde dochází na základě podnětu státního orgánu, který může postihovat nedodržování práv a povinností. Řízení před správním orgánem u veřejnoprávní ochrany spotřebitele je rychlejší než u soukromoprávní ochrany, kde probíhá soudní řízení, které trvá poněkud déle a dokonce může být i doprovázeno nepřiměřenými průtahy. Pro veřejnoprávní ochranu je typická ochrana následná (pokuty), ale také ochrana preventivní (odejmutí živnostenského oprávnění, zákaz prodeje).²⁰

Veřejnoprávní ochranu spotřebitele zajišťuje zejména zákon o ochraně spotřebitele, který upravuje řadu podmínek podnikání významných z hlediska ochrany spotřebitele. Zákon zejména upravuje povinnosti prodávajících při prodeji výrobků a poskytování služeb, úkoly veřejné správy v oblasti ochrany spotřebitele, právní postavení a oprávnění spotřebitelských sdružení.

5.1 Povinnosti při prodeji výrobků a poskytování služeb

V zákoně o ochraně spotřebitele je dána poctivost prodeje výrobků a poskytování služeb, která je stanovena požadavkem, že prodávající je povinen prodávat výrobky ve správné hmotnosti, míře nebo množství a spotřebitel má právo si překontrolovat správnost těchto údajů. Proávající je dále povinen prodávat výrobky a poskytovat služby v předepsané nebo schválené jakosti. Je-li jakost závazně stanovena ze zvláštních předpisů, musí z těchto předpisů vycházet, jestliže však není jakost předepsána, schválena nebo uváděna, vychází z jakosti obvyklé.²¹

²⁰ Srov. VEBER, J., SRPOVÁ, J., a kol., *Podnikání malé a střední firmy*, s. 233

²¹ Srov. § 3 zák. o ochr. spotř.

V praxi se můžeme často setkat s nevyhovující jakostí jak u zboží, tak i služeb. Velmi důležitá je jakost u hraček. V případě, že by jakost hraček neodpovídala předepsaným normám, může dojít k ohrožení zdraví či života dítěte.

K poctivosti prodeje výrobků a poskytování služeb rovněž patří stanovení ceny. Prodávající si s kupujícím (spotřebitelem) sjednává ceny, které musí být v souladu s cenovými předpisy. Prodávající je povinen spotřebitele vhodným způsobem informovat o ceně všech výrobků a služeb. Informace o cenách však nesmí být klamavé např. vzbuzovat zdání, že cena je nižší, než jaká je ve skutečnosti. Tyto ceny je prodávající povinen při prodeji výrobků nebo poskytování služeb správně účtovat.²² Při konečném účtování prodáváním výrobků a poskytovaných služeb v hotovosti se celková částka zaokrouhluje vždy k nejbližší platné nominální hodnotě zákonných peněz v oběhu.

Další povinností prodávajícího je nediskriminovat spotřebitele, jelikož zákon o ochraně spotřebitele přímo stanovuje, že: „prodávající nesmí při prodeji výrobků nebo poskytování služeb spotřebitele diskriminovat.“²³ Ve skutečnosti se však stále více spotřebitelů setkává s diskriminačním jednáním. Příkladem mohou být situace, kdy spotřebitel není v restauraci obsloužen z důvodu rasové odlišnosti nebo je spotřebiteli zamítnuto poskytnutí finančních prostředků z důvodu jeho národnosti.

Zákon také zakazuje vyrábět, dovážet, vyvážet, nabízet, prodávat nebo darovat výrobky nebezpečné svou zaměnitelností s potravinami.²⁴ V podstatě jde o zákaz klamání spotřebitele, který by v praxi mohl zkonzumovat zboží nepotravinového charakteru, které by bylo pro spotřebitele nebezpečné svou zaměnitelností.

Mezi další zákazy rovněž patří zákaz: „nabízet za účelem prodeje, prodávat a vyvážet mimo území České republiky výrobky, které jsou určeny pro humanitární účely a jsou označeny nápisem „humanita“ podle zvláštního právního předpisu.“²⁵

Prodávajícímu je dále uložena řada povinností, které se týkají informování spotřebitele. „Prodávající je povinen řádně informovat spotřebitele o vlastnostech prodáváných výrobků nebo charakteru poskytovaných služeb, o způsobu použití a údržby výrobku a o nebezpečí, které vyplývá z jeho nesprávného použití nebo údržby, jakož i o riziku souvisejícím s poskytovanou službou. Jestliže je to potřebné

²² Srov. § 3 a § 12 odst. 1, odst. 2 zák. o ochr. spotř.

²³ § 6 zák. o ochr. spotř.

²⁴ Srov. § 7a zák. o ochr. spotř.

²⁵ § 7b zák. o ochr. spotř.

s ohledem na povahu výrobku, způsob a dobu jeho užívání, je prodávající povinen zajistit, aby tyto informace byly obsaženy v příloženém písemném návodu a aby byly srozumitelné.²⁶ Písemně poskytované informace musí být uváděny v českém jazyce.

Informační povinnosti prodávajícího se vztahují na veškeré zboží a služby. Je však zřejmé, že například při koupi rohlíku nebude prodávající informovat spotřebitele o jeho způsobu použití. Naopak například u koupě hračky je tato povinnost nezbytná. Není tedy nutné poskytovat informace o skutečnostech, které jsou obecně známé. Proávající se může těchto povinností zprostit, poukáže-li na skutečnost, že mu potřebné nebo správné informace neposkytl výrobce, dovozce nebo dodavatel.²⁷

K další informační povinnosti prodávajícího patří povinnost, aby prodávané výrobky byly přímo viditelně a srozumitelně označeny údaji danými zákonem o ochraně spotřebitele.²⁸ Tato povinnost patří rovněž k velmi důležitým. Například některé hračky mohou obsahovat látky, které jsou pro dítě nevhodné či škodlivé. Je zapotřebí, aby spotřebitel pečlivě sledoval veškerá označení, která se na kupované hračky vyskytují. V případě neoznačené hračky je lepší hračku nekupovat.

Prodávající se však musí ocitnout v situaci, kdy nelze prodávané výrobky označit přímo. V tomto případě je prodávající povinen výrobky označit uvedenými údaji jiným vhodným způsobem, ale opět viditelně a srozumitelně. Pokud vzhledem k povaze prodávaných výrobků není možné nebo účelné tyto výrobky takto označit, je prodávající povinen na požádání spotřebitele nebo dozorových orgánů, tyto údaje pravdivě sdělit, popřípadě doložit.²⁹

Prodávající má zákaz odstraňovat nebo měnit označení výrobků anebo jiné údaje uvedené výrobcem, dovozcem nebo dodavatelem. Je povinen upozornit spotřebitele na prodej již použitých nebo upravovaných výrobků, výrobků s vadou nebo jejichž užitné vlastnosti jsou jinak omezeny. Takovéto výrobky musí být prodávány odděleně od ostatních výrobků.³⁰

Prodávající je rovněž povinen spotřebitele řádně informovat o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb (dále jen reklamace) a o provádění záručních oprav.³¹

²⁶ § 9 odst. 1 zák. o ochr. spotř.

²⁷ Srov. § 9 odst. 2 zák. o ochr. spotř.

²⁸ Srov. § 10 odst. 1 zák. o ochr. spotř.

²⁹ Srov. § 10 odst. 3 zák. o ochr. spotř.

³⁰ Srov. § 10 odst. 5, odst. 6 zák. o ochr. spotř.

³¹ Srov. § 13 zák. o ochr. spotř.

5.2 Další povinnosti při prodeji výrobků a poskytování služeb

Prodávající je povinen na žádost spotřebitele předvést výrobek, pokud tomu umožňuje povaha výrobku. Dále je povinen předat spolu s výrobkem i řádně vyplněný záruční list a v případě, že o to spotřebitel požádá, tak i řádně vyplněný doklad o zakoupení výrobku nebo poskytnuté služby. Doklad musí zřetelně obsahovat veškeré informace stanovené zákonem o ochraně spotřebitele.³²

Prodávající je dále povinen přijmout reklamaci a to v kterékoli provozovně, s ohledem na sortiment prodáváného zboží nebo poskytovaných služeb, případně i v sídle nebo místě podnikání. Po celou pracovní dobu musí být v provozovně přítomen k vyřizování reklamací pověřený pracovník a buď on sám nebo prodávající je povinen o reklamaci rozhodnout ihned, popřípadě do tří pracovních dnů, jde-li o složitější případy. Do této lhůty se nezapočítává doba přiměřená podle druhu výrobku či služby potřebná k odbornému posouzení vady. Reklamaci včetně odstranění vady je nutné vyřídit bez zbytečného odkladu, nejpozději do třiceti dnů ode dne uplatnění reklamace, pokud se prodávající se spotřebitelem nedohodne na delší lhůtě. Spotřebitel má po uplynutí této lhůty stejná práva, jako by se jednalo o vadu, kterou nelze odstranit. Prodávající je povinen písemně vydat spotřebiteli veškerá potvrzení související s reklamací.³³

Prodávající má rovněž povinnost prodávat výrobky v hygienicky nezávadných obalech nebo je do takových obalů při prodeji zabalit nebo je poskytnout při samoobslužném prodeji v případě, jestliže to vyžaduje povaha výrobků, zejména s ohledem na hygienické podmínky prodeje a charakter použití.³⁴

Při výkupu vratných zálohovaných obalů je prodávající povinen informovat spotřebitele o peněžní částce za výkup a tuto informaci zveřejnit na viditelném místě. O změně peněžní částky za výkup či o ukončení výkupu je povinen prodávající informovat spotřebitele nejméně třicet kalendářních dnů před uskutečněním této události.³⁵

³² Srov. § 15 odst. 1, odst. 2, § 16 zák. o ochr. spotř.

³³ Srov. § 19 zák. o ochr. spotř.

³⁴ Srov. § 17 zák. o ochr. spotř.

³⁵ Srov. § 18 zák. o ochr. spotř.

6 DOZOR NAD OCHRANOU SPOTŘEBITELE

Orgány státní správy, územní samosprávy a další orgány veřejné správy mají podle své působnosti zamezit dovozu, vývozu a uvádění výrobků nebezpečných svou zaměnitelností s potravinami do oběhu a zamezit dalšímu oběhu. Orgány veřejné správy jsou povinny o takových výrobcích informovat veřejnost a to všemi dostupnými prostředky (zejména tak prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků).³⁶

„V souvislosti s možností porušování obecně platných předpisů ze strany podnikatelů, je třeba stanovit orgány, které mají za úkol garantovat na státní úrovni ochranu spotřebitele, kontrolovat, postihovat a předcházet poškozování spotřebitele a tak chránit společnost a její členy před možnou hrozcí újmou.“³⁷ Dozor nad ochranou spotřebitele provádí:

- a) Česká obchodní inspekce,
- b) Státní zemědělská a potravinářská inspekce, která provádí dozor na úseku zemědělských, potravinářských a tabákových výrobků,
- c) krajské hygienické stanice na úseku ochrany zdraví lidí,
- d) Státní veterinární správa, krajské veterinární správy a Městská veterinární správa v Praze provádějí dozor na úseku veterinární péče,
- e) obecní živnostenské úřady dle umístění provozovny či místa realizované činnosti dozoruji dodržování povinností v oblasti obchodu a služeb,
- f) celní úřady, které provádějí dozor zejména na úseku práv duševního vlastnictví,
- g) Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva na úseku střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických výrobků,
- h) Česká národní banka, která dozoruje nad používáním nekalých obchodních praktik, diskriminaci spotřebitele apod.,
- i) Státní ústav pro kontrolu léčiv na úseku léčiv.³⁸

³⁶ Srov. § 21 zák. o ochr. spotř.

³⁷ HOROVÁ, O., *Ochrana spotřebitele po vstupu do Evropské unie*, s. 68.

³⁸ Srov. § 23 zák. o ochr. spotř.

Tyto orgány jsou oprávněny vydávat závazné pokyny k odstranění nedostatků, které byly zjištěny. Pokud je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek, jsou výše uvedené orgány oprávněny pozastavit prodej výrobků nebo poskytování služeb či uzavřít provozovnu. V případě naléhavosti situace, lze toto rozhodnutí oznámit ústně. Avšak rozhodnutí musí být v písemné podobě neprodleně doručeno. Rozhodnutí má opravný prostředek a to ve formě odvolání, které je možno podat do tří dnů ode dne doručení písemného vyhotovení rozhodnutí. Odvolání nemá odkladný účinek a tudíž o něm odvolací orgán rozhodne neodkladně. K obnovení prodeje výrobků a poskytování služeb je zapotřebí písemný souhlas orgánu, který prodej či poskytování pozastavil. Rovněž je zapotřebí písemný souhlas orgánu, jestliže má být znovu otevřena provozovna, která byla na základě rozhodnutí tímto orgánem uzavřena.³⁹

Pokud byla porušena určitá povinnost, je oprávněn projednávat správní delikt správní orgán, který se podílí na dozoru nad dodržováním těchto povinností. Jestliže je více správních orgánů příslušných projednávat stejný správní delikt, tak jej projednává ten správní orgán, který nejdříve zahájil správní řízení, a pokud ještě nebylo správní řízení zahájeno, tak ten správní orgán, který porušení povinnosti zjistil jako první. Pokuty jsou vybírány správním orgánem, který je uložil, a vymáhány celním úřadem.⁴⁰

6.1 Další státní dozorové orgány

Ochranou spotřebitele a předcházením poškozování spotřebitele se zabývají i jiné státní dozorové orgány. Jedná se např. o Nejvyšší kontrolní úřad, Český metrologický institut, Česká plemenářská inspekce, Puncovní úřad, Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, Úřad pro ochranu osobních údajů, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Státní energetická inspekce, Státní rostlinolékařská správa, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský a další.

³⁹ Srov. § 23a zák. o ochr. spotř.

⁴⁰ Srov. § 24b odst. 5, odst. 6 zák. o ochr. spotř.

6.2 Další nestátní dozorové orgány

K dalším dozorovým orgánům patří sdružení spotřebitelů, která se řídí zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, občanským zákoníkem a § 26 zákona o ochraně spotřebitele. Sdružení jsou právnickými osobami a do jejich postavení a činnosti mohou státní orgány zasahovat jen v mezích zákona. Sdružení vznikají registrací dle zákona o sdružování občanů. Práva a povinnosti člena sdružení upravují stanovy sdružení.

„Zákon sice ve svém ust. § 26 připouští, aby tyto subjekty činily podněty orgánům veřejné správy a upravuje i povinnost orgánů veřejné správy informovat tyto subjekty o vyřízení jejich podnětů, avšak nedává těmto spotřebitelským organizacím žádnou možnost do rozhodování zasahovat, resp. se v rámci problematických rozhodnutí odvolat, poněvadž nemají pozici účastníka řízení.“⁴¹

V České republice působí řada sdružení chránící spotřebitele např. STEP - síť ekologických poraden ČR, Sdružení ochrany spotřebitelů a pacientů, Sdružení pro bezpečnost potravin a ochranu spotřebitele a Centrum spotřebitelsko-podnikatelských vztahů a ochrany spotřebitele. Existují však známější a významnější sdružení, která mají obdobné cíle.

6.2.1 Sdružení českých spotřebitelů

Sdružení českých spotřebitelů je občanským sdružením, které hájí oprávněné zájmy a práva spotřebitelů na vnitřním trhu, spolupracuje s kontrolními a dozorovými orgány a ostatními organizacemi vhodnými formami na zvyšování jakosti výrobků a služeb spotřebitelům, spolupracuje s mezinárodními organizacemi pro ochranu zájmů spotřebitelů, spolupracuje na tvorbě právních předpisů týkajících se ochrany spotřebitele, uzavírá smlouvy a dohody o spolupráci s orgány, organizacemi a občanskými sdruženími.⁴²

⁴¹ DUDOVÁ, J., *Některé právní aspekty ochrany zdraví spotřebitele*, s. 33.

⁴² Slov. *Informace o Sdružení českých spotřebitelů* [online], dostupný z WWW: <http://www.regio.cz/spotrebitel/informace_o_scs.php>.

6.2.2 Sdružení obrany spotřebitelů (SOS)

Opět jde o občanské sdružení, které zejména hájí spotřebitelská práva a zájmy. Hlavními cíli je vzdělávat spotřebitele a poskytovat jim veškeré informace, které souvisí s jeho ochranou. SOS se zaměřuje na dodržování bezpečnosti potravinových i nepotravinových výrobků, poskytuje poradenskou činnost, upozorňuje na nezákonné či neetické chování podnikatelských subjektů, zaměřuje se na spotřebitelské testy, spolupracuje s mezinárodními spotřebitelskými organizacemi apod. SOS rovněž vydává magazín, letáky a brožury, ve kterých se snaží poskytnout nejaktuálnější informace z oblasti spotřebitelských práv a z činnosti SOS.⁴³

6.2.3 Občanské sdružení spotřebitelů TEST

Občanské sdružení spotřebitelů TEST je nezisková organizace, která především publikuje testy výrobků a to na stránkách svého časopisu TEST. Díky tomuto sdružení již bylo odhaleno tisíce nebezpečných výrobků, které ohrožovaly zejména zdraví spotřebitelů. Poskytuje právní rady z oblasti ochrany spotřebitele a to nejen samotným spotřebitelům, ale také prodávajícím. Sdružení upozorňuje na nové zákony a varuje před nekalými praktikami prodávajících i před klamavou reklamou. Zároveň spolupracuje s mezinárodními i českými organizacemi.⁴⁴

6.2.4 Spotřebitel.cz

Občanské sdružení Spotřebitel.cz zejména poskytuje bezplatnou poradenskou a informační činnost, pomáhá hledat cesty mimosoudního urovnání spotřebitelských sporů, prosazuje a obhajuje zájmy a práva spotřebitelů, snaží se vzdělávat spotřebitele v oblasti ochrany spotřebitelů, působí na zvyšování jakosti výrobků a poskytovaných služeb, pomáhá občanům při vyřizování stížností v oblasti ochrany spotřebitele, zabývá se hodnocením výrobků a služeb, spolupracuje s mezinárodními nevládními

⁴³ Srov. *SOS: Informace o SOS* [online], dostupný z WWW: <<http://www.spotrebitel.info/o-sos/o-nas.php>>.

⁴⁴ Srov. *O TESTu* [online], dostupný z WWW: <<http://www.dtest.cz/o-testu>>.

organizacemi apod. Spotřebitele se zejména snaží informovat prostřednictvím svých internetových stránek, ale také různými publikacemi či zprávami, které vydává.⁴⁵

6.2.5 Asociace občanských poraden (AOP)

Asociace občanských poraden byla zřízena pro rozvoj sítě občanských poraden. Tyto poradny poskytují bezplatné odborné poradenství v osmnácti právních oblastech. Ve spotřebitelské oblasti poradny usilují o posílení informovanosti spotřebitelů. Především se jim snaží poskytnout informace o jejich právech a povinnostech, předváděcích zájezdech a spotřebitelských úvěrech. Členové AOP jsou zároveň členy různých orgánů např. Spotřebitelského poradního výboru při Ministerstvu obchodu a průmyslu. Tímto způsobem zejména upozorňují příslušné orgány na nedostatky legislativy či na nevyřešené problémy občanů.⁴⁶

6.2.6 Sdružení pro hračku a hru

Jedná se o sdružení občanů i právnických osob. „Posláním Sdružení pro hračku a hru je spojovat individuální a skupinové odborné zájmy k řešení problematiky hry a hračky, její tvorby a užití. Zabývá se především pedagogicko-psychologickými, zdravotně bezpečnostními, výtvarnými, výrobními a komerčními aspekty herních předmětů s cílem podnítit růst kvality hraček na trhu a působit na zlepšení jejich sortimentní skladby v zájmu rozvoje dětské osobnosti a hodnotné hry vůbec. Usiluje o zlepšení informovanosti spotřebitelské veřejnosti.“⁴⁷

Sdružení se zároveň podílí a spolupracuje s dalšími organizacemi, pořádá různé druhy akcí, poskytuje poradenské i informační služby a podporuje studijní, ediční a propagační činnost.

⁴⁵ Srov. *O nás: Představení* [online], dostupný z WWW:

<http://www.spotrebitel.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=19&Itemid=45>.

⁴⁶ Srov. *O nás* [online], dostupný z WWW: <<http://www.obcanskeporadny.cz/content/blogsection/1/120/>>.

⁴⁷ *Sdružení pro hračku a hru* [online], dostupné z WWW: <http://www.e-hracky.cz/shh/index.htm>.

7 HRAČKY

Hračky mají velmi dlouhou historii a tak patří k ukazatelům historických změn a trendů společnosti. Za hračku lze považovat jakýkoliv výrobek navržený nebo zjevně určený ke hraní dětem mladším 14 let.⁴⁸ Jelikož jsou hračky nedílnou součástí dětství a mají v životě dítěte nezastupitelnou roli, budou stále oblíbené a hlavně žádané. Jejich účelem je podporovat vývoj dítěte, rozvíjet jej a motivovat k aktivitě. Hlavní poslání hraček je však jiné, přináší dětem radost.

Za hračky nelze považovat tyto výrobky:

- 1) „vánoční ozdoby,
- 2) modely originálních výrobků, vyrobené ve zmenšeném měřítku a určené pro dospělé sběratele,
- 3) náčiní určené k hromadnému používání na hřištích
- 4) sportovní potřeby,
- 5) vybavení pro vodní sporty pro použití v hluboké vodě,
- 6) folklorní a dekorativní panenky a ostatní podobné výrobky pro dospělé sběratele,
- 7) „profesionální“ hračky instalované na veřejně přístupných místech (nákupní střediska, nádraží apod.),
- 8) skládačky (puzzle) sestávající z více než 500 částí nebo bez obrázku, určené pro specialisty,
- 9) vzduchové pušky a vzduchové pistole,
- 10) ohňostrojné výrobky včetně kapslí,
- 11) praky a katapulty,
- 12) soupravy šipek s kovovými hroty,
- 13) elektrické trouby, žehličky a ostatní funkční výrobky pracující se jmenovitým napětím vyšším než 24 V,
- 14) výrobky s topnými články určené k didaktickým účelům pod dohledem dospělých,
- 15) vozidla se spalovacími motory,
- 16) hračky na principu parního stroje,

⁴⁸ Srov. § 1 odst. 2 nař. vlády, kterým se stanoví tech. pož. na hračky.

- 17) jízdní kola určená pro sport nebo cestování na veřejných komunikacích,
- 18) videohry se jmenovitým napětím vyšším než 24 V, určené k připojení k televizním přijímačům,
- 19) dětská šidítka,
- 20) věrné napodobeniny skutečných střelných zbraní,
- 21) módní dětská bižuterie.⁴⁹

⁴⁹ Příloha č. 1 k nař. vlády, kterým se stanoví tech. pož. na hračky.

8 ZNAČKY A SPOTŘEBITEL

Značka představuje jakési odlišení výrobků nebo služeb prodejců od konkurenčních výrobků a služeb jiných prodejců. Značka může být tvořena jménem, názvem, znakem či grafickým projevem. Značka má spotřebiteli umožnit lépe se orientovat při koupi výrobku či služby. V současné době je tomu však naopak a to z důvodů velkého množství značek nebo z důvodu nedostatečné informovanosti. „Značka je samozřejmě jedním z fenoménů ovlivňující naše spotřební a nákupní chování. Kromě výrobních značek a privátních značek se můžeme setkat i se značkami tzv. účelovými.“⁵⁰

Můžeme mezi ně zařadit značky garantující kvalitu (značka Czech Made, značka QZ - Zaručená kvalita), ekoznačky (evropská ekoznačka The flower, značka Ekologicky šetrný výrobek) a značky související s ochranou životního prostředí (značka Zelený bod, značka Eco-Pack). Existují rovněž značky, které nám zaručují požadavky kladené na hračky.

8.1 Označení CE

Značení CE vyjadřuje, že hračka splňuje evropský technický standard nazývaný harmonizovaná evropská norma. Jestliže byla hračka vyrobena dle technických norem odpovídajících požadavkům ČR a EU a prošla posuzováním shody s těmito normami, bývá označena CE. V opačném případě musí výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce zajistit posouzení shody hračky. Posouzení se provádí před uvedením hračky na trh a provádí jej EU přezkoušením. Tímto přezkoušením se zjišťuje a potvrzuje, zda vzorek hračky splňuje základní požadavky.

„Řada zákazníků (a mnohdy i výrobců) si myslí, že značka CE je zároveň značkou kvality. Značka CE však demonstruje, že výrobek splňuje základní bezpečnostní a hygienické požadavky. Značka CE se netýká jakosti, spolehlivosti a dalších požadavků.“⁵¹

⁵⁰ VYSEKALOVÁ, J., *Psychologie spotřebitele: jak zákazníci nakupují*, s. 143.

⁵¹ Tamtéž, s. 159.

Grafická podoba CE je stanovena zvláštním právním předpisem. Označení CE a dále identifikační údaje o výrobcí nebo zplnomocněném zástupci nebo dovozci do EU musí být uvedeny buď přímo na hračce, nebo na jejím obalu a u malých hraček na štítku či na prospektu. Tyto údaje musí být uvedeny viditelným, snadno čitelným a nesmazatelným způsobem a tento způsob nesmí omezit jiné označení hračky. Je zakázáno používat jakékoliv jiné značky, které by mohly kohokoliv uvést v omyl, pokud jde o označení CE.⁵²

Jelikož EU nemá značku CE zaregistrovanou, v praxi se často můžeme setkat s hračkami, které jsou označeny touto značkou, avšak neprošly testem shody s Evropskými normami. Spotřebitel tak jednoduše může být uveden v omyl. Jedná se o značku vyjadřující zkratku China Export, která se objevuje na výrobcích pocházejících z Číny. Rozdíl mezi značkou China Export a Conformité Européenne (Comunitá Europea) spočívá ve vzdálenosti jednotlivých písmen C a E. Mezera mezi písmeny evropské značky CE je větší.⁵³

Mnohdy právě hračky pocházející z Číny způsobují vážné zdravotních či jiné problémy u dětí. Hračky totiž neodpovídají předepsaným požadavkům. Rodiče, kteří nakupují hračky svým dětem, by měli být při koupi obezřetní a řádně si značku uvedenou na hračce prohlédnout. Hračka by měla být nakupována jen v důvěryhodných prodejnách.

8.2 Jiná označení hraček

8.2.1 Bezpečná a kvalitní hračka

Značka Bezpečná a kvalitní hračka vyjadřuje, že hračka odpovídá nejen bezpečnostním požadavkům, ale také požadavkům na kvalitu, údržbu, funkčnost a ochranu životního prostředí. Hračka musí rovněž vyhovovat požadavkům na kvalitu Zkušebního ústavu lehkého průmyslu, což je odštěpný závod Technického a zkušebního ústavu stavebního Praha, s.p.

⁵² Srov. § 5 nař. vlády, kterým se stanoví tech. pož. na hračky.

⁵³ Srov. Čaník, Petr, *CE versus CE: Najděte 5 rozdílů, aneb jak se parazituje ve velkém* [online], dostupné z WWW: <<http://www.canik.cz/2007/12/02/ce-versus-ce-najdete-5-rozdilu-aneb-jak-se-parazituje-ve-velkem/>>.

Značka může být přidělena hračkám, které jsou svým původem tuzemské či zahraniční, ale které jsou dostupné v ČR. Hračky mohou pocházet ze sériové nebo individuální výroby a mohou být určeny k použití v interiéru či exteriéru. Označení Bezpečná a kvalitní hračka se propůjčuje na tři roky, lze však požádat o prodloužení platnosti na další tříleté období.

Značka Bezpečná a kvalitní hračka je určena pro výrobce, kteří chtějí sdělit svým kupujícím (spotřebitelům) skutečnost, že při výrobě hraček postupují dle předepsaných norem, a že bezpečnosti a kvalitě hraček věnují zvláštní pozornost. „Hračky označené značkou kvality Bezpečná a kvalitní hračka poskytnou jednoznačnou informaci spotřebitelům o prověřené bezpečnosti prodáváných hraček.“⁵⁴ Bezpečnost hraček se prověřuje namátkovou kontrolou během roku.

8.2.2 Bezpečné hračky

Další značku, která nám označuje, že kupovaná hračka je bezpečná a zdravotně nezávadná, najdeme pod názvem Bezpečné hračky. Hračka označená logem Bezpečné hračky se vyznačuje vysokou kvalitou, bezpečností a vysokými užitnými vlastnostmi. Certifikát pro toto označení hraček uděluje Institut pro testování a certifikaci, a. s. Zlín. Označení Bezpečné hračky mohou využívat veškeré druhy hraček, které jsou uvedeny ve Směrnici Rady č. 88/378/EHS, o bezpečnosti hraček (např. hry, stavebnice, didaktické hračky, puzzle, panenky, figurky, auta, kočárky pro panenky, hračky do vody apod.). U takto označených výrobků dochází nejdříve k počáteční inspekci, kterou se zjišťují chemické, hygienické, fyzikální, mechanické a elektrické vlastnosti hraček včetně jejich hořlavosti. Během roku pak dochází k doзору nad certifikovaným výrobkem.⁵⁵

Právo používat označení Bezpečné hračky platí na období jednoho roku, lze však zažádat o prodloužení lhůty minimálně dva měsíce před skončením platnosti koncese. Opět záleží na samotném výrobcí, zda si nechá své výrobky označit touto značkou, která bude jeho odběratelům zaručovat bezpečnost a kvalitu výrobků.

⁵⁴ *Bezpečná a kvalitní hračka* [online], dostupné z WWW: <http://www.zulpcb.cz/cz/sluzby/zkusebna-ceske-budejovice/bezpecna-a-kvalitni-hracka/>.

⁵⁵ Srov. *Certifikace výrobků - Dobrovolná certifikace - Značka „Bezpečné hračky“* [online], dostupné z WWW: <http://www.itczlin.cz/znacka-bezpecne-hracky.php#znacka>.

9 NEBEZPEČNÉ HRAČKY

Na našem trhu se stále častěji objevují hračky, které jsou pro děti nebezpečné, ale zároveň přibývá případů, kdy jsou tyto nebezpečné hračky odhaleny. Nebezpečné hračky jsou většinou původem z Číny a jejich nebezpečí spočívá v jejich fyzikálních vlastnostech, které představují riziko pro děti ve formě vdechnutí, spolknutí, udušení, poranění, uvíznutí prstů, poškození sluchu apod. Také zvýšený obsah některých chemických látek může u dítěte způsobit podráždění, alergickou reakci, poškození centrální nerovnováhy soustavy, jater apod.

Nejen Česká obchodní inspekce se snaží s takto nebezpečnými hračkami bojovat a snižovat jejich množství na našem trhu. Při kontrolách zjišťuje nevyhovující vlastnosti či nadlimitní obsah chemických látek u výrobků pro děti. Hračky tak nesplňují požadavky uvedené v paragrafech nařízení vlády č. 19/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na hračky, ve znění pozdějších předpisů, v návaznosti na zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů, a jiné směrnice EU.

Mezi odhalené rizikové hračky patří například hračka Teletubbies. Jedná se o plyšovou hračku, která představuje nebezpečí spočívající v možnosti spolknutí či vdechnutí některých měkkých částí hračky. Zároveň zde hrozí riziko poranění z důvodu špatného zabezpečení krytu baterií.

Další nebezpečnou hračkou se stal plyšový medvídek. Hrozí vdechnutí či spolknutí korálového oka, které je nekvalitně uchycena k hlavě medvídka. Také dětské hopsadlo Nosorožec může závažným způsobem poškodit zdraví dítěte, z důvodu nadlimitního obsahu kyseliny ftalové.⁵⁶

Všechny výše uvedené nebezpečné hračky pocházejí z Číny. Je tedy zřejmé, že většina nebezpečných hraček, které se objevují na našem trhu jsou původem z východní Asie. Představují relativně levné zboží, které však může závažným způsobem poškodit dětský organismus. Domnívám se, že by měly být posíleny kontroly nad takto nebezpečnými hračkami a zároveň přijata další opatření, která by zvyšovala jak kvalitu, tak i bezpečnost hraček.

⁵⁶ Srov. *Hračky* [online], dostupné z WWW: <<http://www.coi.cz/cs/spotrebitel/rizikove-vyrobky-rapex/hracky/>>.

10 BEZPEČNOSTNÍ POŽADAVKY

Hračky jsou vyráběny pro děti a tudíž musí odpovídat určitým společenským, pedagogickým a psychologickým požadavkům. Hračky by měly zároveň odpovídat věku a schopnostem dítěte.

Hračky, které jsou určeny dětem do tří let, mají svou speciální právní úpravu ve vyhlášce Ministerstva zdravotnictví č. 84/2001 Sb., o hygienických požadavcích na hračky a výrobky pro děti ve věku do 3 let, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška stanovuje nejrůznější hygienické požadavky na:

- a) „hračky, které jsou určeny k tomu, aby je děti vkládaly do úst,
- b) hračky, které mohou při předvídatelném způsobu užívání přicházet do styku s potravinami a pokrmy,
- c) hračky pro děti ve věku do 3 let, které mohou být při předvídatelném způsobu užívání s ohledem na duševní a fyzické schopnosti dítěte vkládány do úst,
- d) ostatní výrobky pro děti ve věku do 3 let, které jsou takto výrobcem, dovozcem nebo osobou, která je uvádí do oběhu, označeny, nebo jsou k užívání dětmi ve věku do 3 let zjevně určeny, s výjimkou hraček a potravin.“⁵⁷

Vyhláška zejména upravuje výrobu, obsah esterů a hygienické limity vyluhovacích zkoušek u výrobků s nemetalickou povrchovou úpravou, výrobků z plastů, výrobků z elastomerů, výrobků z textilií včetně netkaných textilií, výrobků z přírodní usně a kožešiny a výrobků z kovů a to s ohledem na jejich užívání. Například výrobky z měkčeného plastu nesmí obsahovat více než 0,1 procent (hmotnostních) jednoho nebo více esterů kyseliny ftalové uvedených v příloze č. 6 vyhlášky, pokud jsou určeny k péči o děti a k tomu, aby je děti vkládaly do úst pro usnadnění spánku, odpočinku a krmení dětí nebo sání dětmi.⁵⁸

Mezi nejdůležitější požadavky všech hraček patří požadavek bezpečnostní a zdravotní. Tyto dva základní požadavky se považují za splněné, pokud jsou hračky ve shodě s harmonizovanými českými technickými normami, popřípadě zahraničními

⁵⁷ § 1 odst. 1 vyhl. MZ, o hyg. požadavcích na hračky a výrobky pro děti ve věku do 3 let.

⁵⁸ Srov. § 6 odst. 1 vyhl. MZ, o hyg. požadavcích na hračky a výrobky pro děti ve věku do 3 let.

technickými normami přejímajícími v členských státech EU harmonizované evropské normy.

Při nákupu hraček je nezbytné se řídit alespoň několika obecnými radami, které mohou být pro spotřebitele významným vodítkem k jeho ochraně:

- „každý předmět, který se vejde do trubičky o průměru 3,2 cm, je pro děti do tří let potenciálně nebezpečný,
- nebezpečné jsou i hračky, které mají skleněné části nebo jsou opatřeny odkrytými pružinami, do kterých si děti mohou skřípnout prsty, případně obsahují ostré plechové části nebo dráty, na kterých se mohou děti zranit,
- hračky musí být balené v řádných obalech s uvedením výrobce i dovozce.“⁵⁹

Pokud se spotřebitel bude v praxi řídit alespoň těmito pokyny, může v určitých případech předejít koupi nekvalitní a nebezpečné hračky, která by mohla dítěti způsobit vážné zdravotní potíže. Jelikož jsou hračky určeny dětem, neměl by se spotřebitel při jejich nákupu ohlížet na cenu, ale spíše na kvalitu. Mnohdy právě levné a tudíž nekvalitní hračky představují riziko pro děti.

⁵⁹ *Jak koupit a neprohloupit aneb Aktivní spotřebitelská sebeobrana*, s. 23.

11 INFORMAČNÍ SYSTÉM RAPEX

RAPEX byl vytvořen roku 1984 a představuje informační systém pro rychlou výměnu informací o nebezpečných spotřebitelských výrobcích nepotravinářského charakteru, výjimkou jsou farmaceutické výrobky, na vnitřním trhu EU. Prostřednictvím informačního systému RAPEX jsou oznamovány přímá či nepřímá rizika spojená s nebezpečnými výrobky, které mohou ohrozit zdraví a bezpečnost spotřebitelů, kteří by se mohli s těmito výrobky dostat do styku. Hlavním smyslem RAPEXu je zajistit co nejrychlejší výměnu informací o nebezpečném výrobku a o přijatých opatřeních mezi členskými státy a Komisí EU. Opatření mají zabránit a omezit uvádění, šíření a používání nebezpečných výrobků na trhu. Právní úprava RAPEXu je dána směrnicí č. 2001/95/ES, o obecné bezpečnosti výrobků, zákonem č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a nařízením vlády č. 396/2004 Sb., o postupech, obsahu a formě informace o výskytu nebezpečných nepotravinářských výrobků. Systém RAPEX začal fungovat v ČR po jejím vstupu do EU. Veškeré informace o nebezpečných výrobcích je možné sledovat na webových stránkách Komise EU nebo na webových stránkách Sdružení obrany spotřebitelů.⁶⁰

Výskyt nebezpečných nepotravinářských výrobků jsou povinny oznámit orgány dozoru ČR Ministerstvu průmyslu a obchodu (dále jen ministerstvo), to je povinno neprodleně informovat o výskytu takového výrobku Komisi EU v případě, že riziko plynoucí z nebezpečného nepotravinářského výrobku může přesáhnout území ČR.

Během roku 2008 bylo do systému RAPEX podáno 1705 notifikací nebezpečných výrobků. ČR za rok 2008 nahlásila 30 nebezpečných výrobků, které se vyskytly na jejím trhu. ČR se tak řadí na 14. příčku z celkových třiceti zemí vzhledem k objemu notifikací. Zhruba 48% závadných výrobků pocházelo z Číny. Evropská komise uvedla, že mezi nejčastěji evidované nebezpečné výrobky patřily závadné hračky a elektrospotřebiče.⁶¹

⁶⁰ Srov. MIŠEKOVÁ, M., *Informační systém pro rychlou výměnu informací o nebezpečných spotřebitelských výrobcích na vnitřním trhu Evropské unie ČOI* [online], dostupné z WWW: <http://www.mpo.cz/dokument26260.html>.

⁶¹ Srov. VINCUREK, Lukáš. *Evropský varovný systém Rapex loni evidoval 1705 nebezpečných výrobků, z toho 30 díky ČOI* [online], dostupný z WWW: http://www.rozhlas.cz/evropskaunie/zajimavosti/_zprava/564843.

ZÁVĚR

Spotřebitelé si již v dávných dobách začali uvědomovat svá slabší postavení vůči omezujícím praktikám prodávajících při uskutečňování obchodu a pociťovali nutnost se bránit. V dnešní době je obrana v této oblasti téměř nezbytná.

Česká republika začala značně upravovat problematiku ochrany spotřebitele až začátkem 90. let minulého století, kdy přijala zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Oblasti ochrany spotřebitele se dotýká i řada dalších významných právních předpisů, které jsou přizpůsobeny zejména normám Evropské unie. I přes veškerá právní opatření, která jsou nabízena Evropskou unií i Českou republikou, nevyhovuje stav ochrany spotřebitele realitě na spotřebních trzích.

Největším problémem v oblasti ochrany spotřebitele je jejich samotná neinformovanost. Mnozí spotřebitelé při spotřebitelském sporu s prodávajícím nejsou schopni argumentovat svá práva, protože jim chybí právní přehled v této problematice. Tato práce informuje spotřebitele o jeho nejdůležitějších právech a povinnostech. Zároveň uvádí základní práva a povinnosti prodávajícího. Je důležité, aby si spotřebitel byl svých práv vědom a dokázal je uplatnit.

K informovanosti spotřebitele přispívají také nestátní organizace, které poskytují spotřebiteli řadu služeb. Kromě publikování aktuálních informací z oblasti ochrany spotřebitele také často nabízejí spotřebitelům i samotným podnikatelům poradenské služby. Kapitoly této práce seznamují spotřebitele s nejrůznějšími státními či nestátními organizacemi, na které se může spotřebitel obrátit. Právní předpisy, neziskové organizace a další orgány či prostředky ochrany spotřebitele nesplní svůj hlavní účel, jestliže si spotřebitel sám nebude rozšiřovat své právní vědomí v této oblasti. Tato práce přispívá k rozvoji právního rámce spotřebitele a zároveň mu pomáhá při hledání cesty v případě řešení sporů.

Práce se rovněž zaměřuje na problematiku nebezpečných hraček, které se stále častěji objevují na našem trhu. Nejen v této oblasti by měla být přijata tvrdší opatření, která by zabránila konečnému spotřebiteli (tedy dětem) styku s nebezpečnou hračkou, která může mít za následek i trvalé poškození zdraví dítěte.

Jednotlivé kapitoly se také věnují bezpečnostním požadavkům a uvádí značky, které jsou pro spotřebitele důležité při koupi a výběru vhodných hraček.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Petra Gabzdylová
Instituce:	Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce v českém jazyce:	Ochrana spotřebitele se zaměřením na bezpečnost, kvalitu a kontrolu hraček
Název práce v anglickém jazyce:	Consumer protection in respect of safety, quality and inspection of toy products
Vedoucí práce:	JUDr. Blanka Tomančáková, Ph.D., LL.M.
Počet stran:	43
Počet příloh:	2
Rok obhajoby:	2009
Klíčová slova v českém jazyce:	ochrana spotřebitele, spotřebitel, informovanost, kontrola, hračky, značky, nebezpečí, požadavky
Klíčová slova v anglickém jazyce:	consumer protection, consumer, informedness, control, toys, dangerous, requirements

V bakalářské práci je nastíněna historie ochrany spotřebitele. Práce rovněž vymezuje základní pojmy, práva a povinnosti, které by měl každý spotřebitel znát. Dále jsou zde představeny dozorové orgány, které by měly chránit společnost a to nejen před nebezpečnými hračkami. Pozornost je hlavně věnována hračkám, jejich označení a bezpečnostním požadavkům. Práce se také zabývá některými nebezpečnými hračkami. Cílem této práce je uvědomit si svá práva, předcházet koupi nebezpečných a nekvalitních hraček a poznat orgány či sdružení, na které je možno se obrátit.

The thesis gives an overview of the history of consumer protection. This work also defines a basic terms, rights and duties which each consumer should know. There are also presented supervisory authorities, which should protect society and not only from dangerous toys. Attention is mainly devoted to toys, their marking and safety requirements. The work also points to some dangerous toys. The aim of this work is to realize their rights, to prevent the buying of poor-quality and dangerous toys and to know supervisory authorities or associations, which may be contact.

LITERATURA A PRAMENY

DUDOVÁ, Jana. *Některé právní aspekty ochrany zdraví spotřebitele*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998. 176 s. ISBN 80-210-1761-9.

HOROVÁ, Olga. *Ochrana spotřebitele po vstupu do Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2006. 185 s. ISBN 80-245-1106-1.

HULVA, Tomáš. *Právo ochrany spotřebitele pro neprávnický*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2006. 360 s. ISBN 80-7357-172-2.

Jak koupit a neprohloupit aneb Aktivní spotřebitelská sebeobrana. Praha: Český svaz žen, 2005. 36 s. Sešit č. 7. HAJNÁ, Zdeňka (ed.).

KLABUSAYOVÁ, Naděžda. *Principy a trendy ochrany spotřebitele*. 1 vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, 2005. 168 s. ISBN 80-248-0913-3.

KOTOUČOVÁ, Jiřina, ŠVARC, Zbyněk. *Ochrana spotřebitelů (Vybrané otázky právní úpravy)*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 100 s. ISBN 978-80-245-1262-4.

MATUSIKOVÁ, Lucja. *Ochrana zájmů spotřebitele: distanční studijní opora*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2006. 132 s. ISBN 80-7248-357-9.

ŠIŠKOVÁ, Naděžda, STEHLÍK, Václav. *Evropské právo 1 - ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007, 312 s. ISBN 978-80-7201-680-8.

ŠVESTKA, Jiří., JEHLIČKA, Oldřich., KRATOCHVÍL, Milan. *Právní ochrana spotřebitele v ČR*. Praha: C. H. Beck, 1999. 620 s. ISBN 80-7179-097-0.

TOMANČÁKOVÁ, Blanka. *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*. Praha: Lidne, 2008. 224 s. ISBN 978-80-7101-695-2.

VEBER, Jaromír, SRPOVÁ, Jitka, a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2.

VYSEKALOVÁ, Jitka. *Psychologie spotřebitele: jak zákazníci nakupují*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2004. 283 s. ISBN 80-247-0393-9. Kap. 5, Spotřebitel a značka, s. 131-170.

ZDRAŽIL, Miloš. *O ochraně spotřebitele*. Praha: Linde, 2000. 231 s. ISBN 80-7201-240-1.

Právní zdroje

Amsterodamská smlouva

Nařízení vlády č. 19/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na hračky

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 84/2001 Sb., o hygienických požadavcích na hračky a výrobky pro děti ve věku do 3 let

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

Internetové zdroje

Bezpečná a kvalitní hračka [online]. Technický a zkušební ústav stavební Praha, s. p. odštěpný závod Zkušební ústav lehkého průmyslu, c2006-2009 [cit. 2008-11-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.zulpcb.cz/cz/sluzby/zkusebna-ceske-budejovice/bezpecna-a-kvalitni-hracka>>.

Certifikace výrobků - Dobrovolná certifikace - Značka „Bezpečné hračky“ [online]. Institut pro testování a certifikaci, 2. prosince 2008 [cit. 2008-12-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.itczlin.cz/znacka-bezpecne-hracky.php#znacka>>.

Čaník, Petr. *CE versus CE: Najděte 5 rozdílů, aneb jak se parazituje ve velkém* [online]. Petr Čaník, c2008, 2. 12. 2007 [cit. 2009-04-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.canik.cz/2007/12/02/ce-versus-ce-najdete-5-rozdilu-aneb-jak-se-parazituje-ve-velkem/>>.

Hračky [online]. Česká obchodní inspekce, 2008 [cit. 2009-03-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.coi.cz/cs/spotrebitel/rizikove-vyrobky-rapex/hracky/>>.

Informace o Sdružení českých spotřebitelů [online]. Sdružení českých spotřebitelů, c2008 [cit. 2008-10-03]. Dostupný z WWW: <http://www.regio.cz/spotrebitel/informace_o_scs.php>.

KNOBLOCHOVÁ, Věra. *Strategie na ochranu spotřebitele přijímané ve Společenství od Předběžného programu v r. 1972 do právě schváleného programu na léta 2007 - 2013. Prioritní oblasti strategií.* [online]. Ministerstvo průmyslu a obchodu, c2005, 25. 5. 2007 [cit. 2008-09-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument3287.html>>.

MIŠEKOVÁ, Martina. *Informační systém pro rychlou výměnu informací o nebezpečných spotřebitelských výrobcích na vnitřním trhu Evropské unie.* [online]. Ministerstvo průmyslu a obchodu, c2005, 16. 1. 2007 [cit. 2008-12-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument26260.html>>.

O nás [online]. Asociace občanských poraden, [1997] [cit. 2008-10-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.obcanskeporadny.cz/content/blogsection/1/120/>>.

O nás: Představení [online]. Spotřebitel.cz, [1998] [cit. 2008-10-07]. Dostupný z WWW: <http://www.spotrebitel.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=19&Itemid=45>.

O TESTu [online]. Občanské sdružení spotřebitelů TEST, [2003] [cit. 2008-10-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.dtest.cz/o-testu>>.

Sdružení pro hračku a hru [online]. Sdružení pro hračku a hru, 1990 [cit. 2008-10-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.e-hracky.cz/shh/index.htm>>.

SOS: Databáze spotřebitelských hraček [online]. Sdružení obrany spotřebitelů, c2006 [cit. 2008-11-07]. Dostupný z WWW: <www.spotrebitele.info/znacky/vsechny-znacky.html>.

SOS: Informace o SOS [online]. SOS - Sdružení obrany spotřebitelů, c2006 [cit. 2008-10-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.spotrebitele.info/o-sos/o-nas.php>>.

VINCOUREK, Lukáš. *Evropský varovný systém Rapex loni evidoval 1705 nebezpečných výrobků, z toho 30 díky ČOI* [online]. Český rozhlas, 2000-2009, 30.03.2009 [cit. 2009-04-18]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/evropskaunie/zajimavosti/_zprava/564843>.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Nař. vlády, kterým se stanoví tech. pož. na hračky - nařízení vlády č. 19/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na hračky

Obč. zák. - zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Vyhl. MZ, o hyg. požadavcích na hračky a výrobky pro děti ve věku do 3 let -

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 84/2001 Sb., o hygienických požadavcích na hračky a výrobky pro děti ve věku do 3 let

Zák. o ochr. spotř. - zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

SEZNAM PŘÍLOH

Příl. 1 – Značky.....	44
Příl. 2 – Nebezpečné hračky	45

PŘÍLOHY

Příl. 1 – Značky

Obr. 1 – Czech Made

Obr. 2 – Zaručená kvalita

Obr. 3 – The flower

Obr. 4 – Ekologický šetrný výrobek

Obr. 5 – Zelený bod

Obr. 6 – Eco-Pack

Obr. 7 – Označení CE

Obr. 8 – Bezpečná a kvalitní hračka

Obr. 9 – Bezpečné hračky

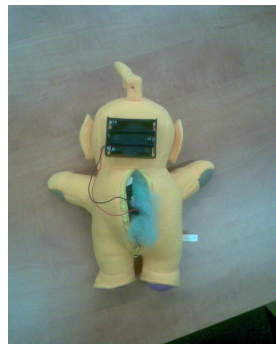

Obr. 10 - Rozdíl - značka CE

Příl. 2 – Nebezpečné hračky

Obr. 1 - Teletubbies

Obr. 2 - Teletubbies

Obr. 3 – Medvídek plyš

Obr. 4 – Medvídek plyš

Obr. 5 – Hopsadlo Nosorožec